

การจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
Knowledge Management in The Building of Community Strength of
Sub-District Administrative Organization in Phapradeang District,
Samutprakarn Province

สมชาย แบบประเสริฐ*
Somchai Baebprasert

Received: April 10, 2018 Revised: September 8, 2018 Accepted: September 16, 2018

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 396 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน คือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสามกลุ่มขึ้นไป และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการสัมภาษณ์จำนวน 8 รูป/คน

คำสำคัญ (Keywords): การจัดการความรู้, สร้างความเข้มแข็งของชุมชน

* คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม Faculty of Political Science and Public Administration, Rajabhat Mahasarakham University.

Abstract

The objectives of the research were 1) to study knowledge management in the building of community strength of Sub-District Administrative Organization in Phapradeang District, Samutprakarn Province 2) to compare Public opinion on Knowledge Management in The Building of Community Strength of Sub-District Administrative Organization in Phapradeang District, Samutprakarn Province, And 3) The problems, obstacles and suggestions in The knowledge management in the building of community strength of from Sub-District Administrative Organization in Phapradeang District, Samutprakarn Province.

The research was mixed methods research. The survey sampling, the samplings were 396 from 38,710 persons Sub-District Administrative Organization in Phapradeang District. The data were analyzed by statistics included percentage, mean and standard deviation and test the hypothesis by t-test , F-test , One Way ANOVA and least Significant Difference : LSD. While the In-depth Interview of 8 key informants and analyzed by content analysis of the context.

Keywords: Knowledge Management, The Building of Community Strength

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยภายใต้กระบวนการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ และการนำประเทศเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ มีการเชื่อมโยงเข้ากับส่วนต่างๆ ของโลกด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคมที่ทันสมัยให้เป็นหนึ่งเดียวกันอย่างไร้พรมแดน สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว มีการเปิดการค้าแบบเสรี ระบบเงินและการลงทุนด้วยความคาดหวังว่าประเทศไทยจะเจริญรุ่งเรืองทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง แต่ได้เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ นับตั้งแต่ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ประเทศไทยประสบกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจแล้วยังประสบกับวิกฤติทางสังคม และสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ในภาวะวิกฤตินี้มีนักวิชาการได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาประเทศเพื่อที่จะให้รอดพ้นจากวิกฤติการณ์ทั้งหลาย ในแนวทางทั้งหลายได้มีการสรุปแนวทางและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน หรือที่เรียกว่า “ชุมชนเข้มแข็ง”

แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น เป็นภารกิจและกระบวนการอันยาวไกลและเต็มไปด้วยอุปสรรคมากมายจากปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก แม้จะได้เปรียบในแง่ของฐานทรัพยากรและรากฐานภูมิปัญญาอันทรงคุณค่า แต่สิ่งเหล่านี้ก็เอื้ออำนวยให้ได้เพียงเบื้องต้นของพื้นฐานและทิศทางที่ก้าวเดินไปเท่านั้น ยังต้องอาศัยอัจฉริยภาพ ปัญญา ความวิริยะอุตสาหะ และระเบียบวินัยในการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เหนือสิ่งอื่นใดคือเอกภาพในเครือข่ายของชุมชนท้องถิ่น ในความเป็นจริงแล้วกระบวนการยืนหยัดต่อสู้ บูรณะ พื้นฟูอัตลักษณ์ และอิสรภาพของชุมชนท้องถิ่น ไม่ได้เป็นเพียงเหตุการณ์หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเฉพาะชุมชนใดชุมชนหนึ่ง

เท่านั้น หากเป็นปรากฏการณ์ในกระแสโลกอันกว้างใหญ่และชุมชนท้องถิ่นไทยก็คือส่วนหนึ่งของกระแสโลกที่ว่านี้ (เสนห์ จามริก, 2542: 12) การบริหารจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนนั้น บุคคลผู้ที่มีบทบาทมากของชุมชนคือผู้นำท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ในการจัดการชุมชนเข้มแข็ง โดยเป็นผู้กำหนดนโยบายสาธารณะ ให้ความรู้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน รวมถึงการแนะนำในการประกอบอาชีพ แนะนำการดำเนินชีวิตให้เป็นไปตามเศรษฐกิจพอเพียง แนะนำโทษของยาเสพติดให้รู้จักโทษและบทลงโทษทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำความผิด สร้างเครือข่ายป้องกันอาชญากรรม สอดส่องดูแลผู้กระทำความผิดต่างๆ และยังมี การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน บางกิจกรรมก็ได้ร่วมกับทางคณะสงฆ์จัดกิจกรรมขึ้น เช่น งานประเพณีลอยกระทง งานประกวดเทียนพรรษา โครงการอัมบุญ โดยการนำเด็กนักเรียนในโรงเรียนภายในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมโครงการอัมบุญเป็นการเข้าวัดปฏิบัติธรรม เพื่อให้เด็กในชุมชนได้รู้จำถึงความดีคุณธรรม และรู้จักเกรงกลัวต่อการทำผิดศีลธรรม และงานมหกรรมกีฬาพื้นบ้านที่อำเภอพระประแดง จัดขึ้นเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ของคนในชุมชน นอกจากนั้นในชุมชนยังพบกับปัญหาเศรษฐกิจ ยาเสพติด อาชญากรรม และปัญหาด้านอื่นๆ อีกมาก อันเป็นหน้าที่ในการบริหารจัดการความรู้ของทางหน่วยงานท้องถิ่นเข้าร่วมแก้ปัญหา และแนะนำให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแก้ปัญหา การแนะนำ การให้ความรู้ ให้รู้จักการใช้ชีวิตของประชาชนในชุมชนงานวิจัยในครั้งนี้มุ่งที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอพระประแดง ในด้านการพัฒนาชุมชน สร้างเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง เพื่อให้เป็นข้อมูลในการกำหนดกรอบของปัญหา และแนวทางในการแก้ไข อุปสรรคต่างๆ ในการพัฒนาชุมชนของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอพระประแดง เพื่อให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมายบ้านเมือง ในฐานะเป็นผู้มีอำนาจในชุมชน เป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณ เพื่อให้ปรากฏภาพลักษณ์เป็นที่น่าสนใจของประชาชนในอำเภอพระประแดงว่าผู้นำท้องถิ่นในอำเภอพระประแดง มีรูปแบบ วิธีการ รวมถึงเทคนิคในการพัฒนาชุมชนอำเภอพระประแดงเป็นอย่างไร

รูปแบบวิธีการนั้นเป็นสิ่งที่ตรงกับความคาดหวัง คือ ความต้องการของประชาชนในอำเภอพระประแดงหรือไม่ อย่างไร และมีปัญหาอะไรบ้างที่จะต้องดำเนินการแก้ไข เพื่อที่จะให้การดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพถูกต้องตามความคาดหวังของประชาชนในแต่ละชุมชน เพื่อที่ผู้นำในแต่ละท้องถิ่นในอำเภอพระประแดง จะได้มีข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนเพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง และนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เพื่อให้ชุมชนในอำเภอพระประแดงมีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research objectives)

1. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Method)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 396 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน คือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสามกลุ่มขึ้นไป และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการสัมภาษณ์จำนวน 8 รูป/คน

ผลการวิจัย (Research Results)

การจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

การจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกตามอายุ และรายได้ต่อเดือน และไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพ

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าด้านเศรษฐกิจ ได้กำหนดนโยบายยกระดับ โดยมีนโยบายสร้างงานในชุมชน มีการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในการประกอบอาชีพที่มีการแข่งขันและการพัฒนาของรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นรายได้หลักของประชาชนในชุมชน ส่วนในด้านสังคม ทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างความสามัคคีแก่ชุมชน และได้ร่วมมือกับทางตำรวจดำเนินนโยบายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรมนำผู้ติดยาเสพติดไปบำบัดและสอนวิชาชีพเพื่อกลับคืนสู่สังคม และในด้านการเมือง การปกครอง จัดอบรมอย่างจริงจังเกี่ยวกับข้อกฎหมายเกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียง ถึงผลเสียของการทำผิดกฎหมาย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยการจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการเมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

6.1 ด้านเศรษฐกิจ จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ประชาชนมีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ได้รับการจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อันสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิธิพล นวลมณี (2550) ได้วิจัยเรื่อง “มุมมองของข้าราชการในกรมส่งเสริมในด้านการปกครองท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในองค์กร” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในองค์กร ด้านผู้นำเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของข้าราชการเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในองค์กรซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกในด้านต่างๆ ได้แก่ การให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการจัดการความรู้ในองค์กร การสร้างแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้กระบวนการจัดการความรู้ประสบความสำเร็จและการเป็นตัวอย่างที่ดีเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในองค์กร นอกจากนี้ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของข้าราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในองค์กร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา กลุ่มงาน ตำแหน่งงานและรายได้

6.2 ด้านสังคม จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ประชาชนส่วนใหญ่มิมีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านส่งเสริมให้ประชาชนรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนจัดให้มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในแผนพัฒนาสังคม ปัญหาเสพยาเสพติดในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรพันธุ์ สังข์เรือง (2549) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด : กรณีศึกษาเทศบาลอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านบุคคลและเศรษฐกิจนั้นคือ อาชีพ ระดับการศึกษา และระดับรายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด : กรณีศึกษาเทศบาลอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่มาก เนื่องจากพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับอนุปริญญา ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป เป็นเกษตรกร ประกอบธุรกิจส่วนตัว หรือเป็นพนักงานระดับล่างของบริษัทเอกชนซึ่งมีรายได้น้อย ทำให้ประชาชนกลุ่มนี้มีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลตำบลแม่ริมน้อยมาก เนื่องจากเวลาส่วนใหญ่ของประชากรกลุ่มดังกล่าวได้ถูกนำไปทำงานเพื่อหารายได้ในการจุนเจือตนเองและครอบครัวมากกว่า เพราะช่วงเวลาที่มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นการประชุมอบรม ตลอดจนการรณรงค์ต่างๆ ในชุมชน เป็นช่วงเวลาที่ประชาชนกลุ่มนี้ต้องทำงาน ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับเทศบาลตำบลแม่ริมได้ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

6.3 ด้านการเมืองการปกครอง ผลการวิจัย พบว่า การจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านการได้รับเลือกตั้งอย่างยุติธรรม เป็นตัวอย่างของการให้ความเคารพผู้อาวุโสในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลทำงานในลักษณะเป็นผู้นำชุมชน และมีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนด้วยความถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **รพีธ สแสงผ่อง** ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า กรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรีและมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก โดยมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความคุ้มค่า สำหรับค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือ กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ ดังต่อไปนี้

1) ควรให้มีการอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พัฒนาบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน โดยมีส่วนร่วมในการรับทราบนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ

2) คณะผู้บริหารทุกระดับต้องร่วมกันดำเนินการสำรวจ ปรับปรุง และพัฒนาตนเองในการปฏิบัติหน้าที่อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง มีโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นการชี้วัด และสามารถประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารได้

3) การพัฒนาชุมชนมิติใหม่ควรให้ชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียกว่าเป็น “การจัดการความรู้แบบชาวบ้าน” โดยภาครัฐเข้าไปมีส่วนร่วมโดยการกำหนด นโยบายที่เป็น การเสริมสร้างพลังให้ชุมชนมีความเป็นตัวของตัวเอง กำหนดและตัดสินใจเลือกอนาคตของตัวเอง ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนสามารถจัดการแก้ไขปัญหาด้วยภูมิปัญญาที่มีอยู่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในชุมชนจนนำไปสู่การลดการพึ่งพาจากภายนอก

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) จัดกิจกรรมที่สร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกให้มากขึ้น โดยพิจารณาตามเวลาที่เหมาะสม เพราะการทำกิจกรรมร่วมกันบ่อยครั้งจะส่งผลให้เกิดการช่วยเหลือกันมากขึ้น และทำให้สมาชิกมีความผูกพันกับองค์กรชุมชนมากขึ้น

- 2) ส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น โดยการนำไปศึกษาดูงานตามหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้อง
- 3) จัดการวางแผนการพัฒนาขององค์กรชุมชนที่มาจากความคิดเห็นของสมาชิก โดยสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกและองค์กรชุมชน

เอกสารอ้างอิง (References)

- เสนห์ จามริก. (2543). “ชุมชนไทยภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์”. **ชุมชนไทยท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- นิธิพล นวลมณี. (2550). “มุมมองของข้าราชการในกรมส่งเสริมในด้านการปกครองท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในองค์กร”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พีรพันธุ์ สังข์เรือง. (2549). “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาเทศบาลอำเภอแม่อรม จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รหัส แสงฝ่อง. (2547). “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.